

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ระบุว่าการศึกษาเป็นการพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข การพัฒนาประเทศเป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่สภาพหนึ่งโดยมีจุดหมายเพื่อให้สมาชิกในสังคมมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างมีความสุขมีความสะดวกสบายมีชีวิตยาวนาน ตลอดจนประสบผลสำเร็จในการทำงานมีเกียรติยศชื่อเสียงในสังคมและเครื่องมือที่สำคัญที่นำมาใช้เป็นแนวทางให้สมาชิกในสังคมบรรลุเป้าหมายดังกล่าวก็คือการศึกษานั้นเอง โดยช่วงของการเปลี่ยนแปลงสังคมและการเร่งรัดพัฒนาประเทศ รัฐจำเป็นต้องจัดระบบการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับแผนงานและเป้าหมายของประเทศ เพื่อให้การพัฒนาบรรลุผลตามที่ปรารถนา จากการพัฒนาที่โลกก้าวเข้าสู่ยุค “โลกาภิวัตน์” พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 4 มาตรา 6 มาตรา 7 ว่าด้วยการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการ ถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขภายใต้การเมื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555–2559 วัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อ การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคต 2) เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนรองรับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ การแข่งขันของประเทศ 3) เพื่อสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม สนับสนุนการพัฒนาประเทศ อย่างยั่งยืน 4) เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 5) เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการ

การศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามหลัก ธรรมาภิบาล โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ส่วน เป้าหมายหลัก ของแผนพัฒนาการศึกษา คือ 1) ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 2) สถานศึกษาทุกระดับทุกประเภทผ่านการรับรองมาตรฐาน ทางการศึกษา 3) คนไทยทุกกลุ่มทุกวัยมีโอกาสได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม 4) ผลงานวิจัยและนวัตกรรมมีคุณภาพ ได้รับการเผยแพร่ นำไปใช้ประโยชน์ เพื่อการพัฒนาสังคม ประเทศ หรือต่อยอดในเชิงพาณิชย์ 5) ผู้เรียนและกำลังแรงงานได้รับการ เตรียมความพร้อมเชื่อมโยงสู่สังคมและประชาคมอาเซียน 6) ภาควิชาการมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการการศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวง ศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559)

การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของ ผู้สำเร็จการศึกษาเพราะเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ คุณภาพตามมาตรฐานผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่หลักสูตรกำหนดและสามารถปฏิบัติงานได้ในสถานประกอบการ สืบเนื่องจากกระทรวง ศึกษาธิการ ได้กระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบการจัดและพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้เป็นที่เชื่อมั่นและพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สภาอุตสาหกรรมและ หอการค้าให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้กำลังคน ในสถานประกอบการ ดังนั้น หน่วยงานและ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ตั้งแต่การวางแผนดำเนินงาน ร่วมกันและตรวจสอบผลการดำเนินงานตามภาระรับผิดชอบอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ (สำนักงานทดสอบมาตรฐานทางการศึกษา. 2542 : 1-2)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดการเรียนการ สอนให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษาด้วยการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสอดคล้องกับ ความต้องการของบุคคลและสังคม ตามเจตนารมณ์ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ให้ความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด เพื่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบัน สังคมผู้ผลิตผลิตภัณฑ์หรือผลิตสินค้า และผู้ปฏิบัติงานหน้าที่ต่าง ๆ สถานประกอบการแต่ละแห่งนั้น เป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษาทั้ง ของรัฐและเอกชนมากกว่าร้อยละ 65 ของบุคลากรในสถานประกอบการจึงถือได้ว่าเป็นกำลัง สำคัญในการผลิตสินค้าและการบริการ เพื่อการบริโภคภายในประเทศและเพื่อการส่งออกอันเป็น ฐานของเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งอาชีวศึกษากำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่แนวทางใหม่ เพื่อ รองรับสิ่งที่สังคมต้องการ ทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ และการบริการ ผู้ประกอบการหน่วยงาน

รัฐวิสาหกิจ องค์กรวิชาชีพภาค อุตสาหกรรม ธุรกิจ ภาคบริการ จะมีส่วนร่วมกันช่วยเพิ่มสัดส่วนของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการรวมทั้งการจัดทำมาตรฐานวิชาชีพ และกำหนดกรอบคุณวุฒิวิชาชีพในระดับต่าง ๆ เป็นเครื่องมือบังคับซึ่งสมรรถนะการปฏิบัติงานของกำลังคนทุกระดับในกลุ่มอุตสาหกรรมหลัก 13 กลุ่ม ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ที่จะป็นห้องปฏิบัติการในอนาคตของนักศึกษาอาชีววะ (วีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ. 2551 : 2-3)

ในปัจจุบันการจัดการศึกษาวิชาชีพอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน แต่เป็นที่ยอมรับกันว่าสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นแหล่งผลิตกำลังคนที่สำคัญทั้งแรงงานกึ่งฝีมือ แรงงานฝีมือ และช่างเทคนิค หากพิจารณาในแง่ปริมาณแล้ว ปริมาณร้อยละ 50 ของกำลังคนที่เข้าสู่ตลาดแรงงานในแต่ละปี เป็นแรงงานที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้วยเหตุผลนี้เอง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงเปรียบเสมือนแม่บทของการจัดการศึกษาวิชาชีพ ที่มีประสบการณ์ยาวนาน 66 ปี (2484-2556) โดยการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากการศึกษาอื่นโดยทั่วไปในแง่เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน และการประกอบอาชีพซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยรวม (ปรียาพร วงษ์อนุตรโรจน์. 2542 : 49)

อย่างไรก็ตามแม้รัฐจะพยายามจัดการศึกษาให้กับประชาชนอย่างดีที่สุดแล้ว แต่ปรากฏว่าผู้สำเร็จการศึกษาบางส่วนไม่มีงานทำ มีปัญหาการเรียนซ้ำชั้น การออกกลางคัน ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทำให้เกิดการไม่คุ้มกับการลงทุน แม้ทุกภาคส่วนและทุกระดับของสังคมจะให้ความสำคัญกับการขยายโอกาสและส่งเสริมด้านการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีนักเรียนนักศึกษาที่ออกจากระบบโรงเรียนระหว่างปี โดยไม่สามารถกลับเข้ามาเรียนได้ จากข้อมูลการออกกลางคันของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549-2551 พบว่าจำนวนนักเรียนการออกกลางคันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เข้าเรียนปีการศึกษา 2549 จำนวน 204,772 คน เมื่อขึ้นปีที่ 2 หรือปีการศึกษา 2550 ลดลงเหลือ 150,611 คน ออกกลางคัน 54,161 คน คิดเป็นร้อยละ 26.45 และเมื่อขึ้นปีที่ 3 หรือปีการศึกษา 2551 ลดเหลือ 140,426 คน ออกกลางคันเพิ่ม 10,185 คน รวมมีนักเรียนนักศึกษาออกกลางคันทั้งสิ้น 64,346 คน คิดเป็นร้อยละ 31.42 และข้อมูลจากการสำรวจและติดตามการออกกลางคันของผู้เรียนระบบปกติระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ช่วงปีการศึกษา 2552-2554 จำนวนสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง 353 แห่ง (ร้อยละ 85 ของจำนวนสถานศึกษา 416 แห่ง) ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพบว่าผู้เรียนระบบปกติใน

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยภาพรวมมีผู้ออกกลางคัน จำนวน 64,733 คน คิดเป็นร้อยละ 27.52 สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2556 : เว็บไซต์)

การที่นักเรียนออกกลางคัน ถือได้ว่าเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตในระยะยาว เพราะเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อตัวนักเรียนเองและส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ เพราะจะก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกหลายประการ ดังเช่น นักเรียนขาดความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ ทำให้ไม่มีงานทำหรือทำงานที่มีผลตอบแทนต่ำ เมื่อมองในภาพรวมจะทำให้มีสัดส่วนประชากรที่เป็นแรงงานไร้ฝีมือที่มีรายได้ต่ำอยู่ในสัดส่วนที่มาก ก็จะทำให้รายได้ต่อหัวของประชากรลดลง และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศโดยตรง อีกทั้งนักเรียนที่ออกกลางคันยังขาดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกกลางคันในช่วงที่เป็นวัยรุ่น มักมีสาเหตุจากการมีความประพฤติไม่ค่อยดี เช่น การเสพยาเสพติด การเสพยาสูบ การมีเพศสัมพันธ์จนตั้งครรภ์ ก่อนวัยอันควร การเล่นเกมพนัน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพอนามัยในระยะยาว ดังนั้น หากมีอัตราการออกกลางคันสูง จำนวนประชากรที่มีปัญหาเรื่องสุขภาพก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้นักเรียนเหล่านี้ยังมีโอกาสที่จะเป็นบุคคลที่เป็นปัญหาของสังคม เพราะผู้ที่ออกกลางคันอาจจะถูกชักนำไปเข้าร่วมก่อเหตุอันเป็นปัญหาต่อสังคม เช่น การลักเล็กขโมยน้อย การวิ่งราว การปล้นฆ่า ช่มชู้ม ดังนั้น การออกกลางคันของนักเรียนก่อนวัยอันสมควรอาจส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของสังคมด้วยการก่อปัญหาทางอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : เว็บไซต์)

การออกกลางคันเป็นปัญหาสำคัญต่อการจัดการศึกษาของประเทศที่ต้องเร่งดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง ทั้งนี้ เนื่องจากปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนทำให้เกิดความสูญเปล่าของงบประมาณในการจัดการศึกษา ถึงแม้ว่าหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องจะได้ทุ่มเทให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาผู้เรียนออกกลางคัน (Drop out) แล้วก็ตาม แต่ในปัจจุบันปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนก็ยังไม่หมดไป สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานหลักของกระทรวง ศึกษาธิการที่จัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ ได้รับผลกระทบจากปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนเช่นเดียวกับหน่วยงานหลักอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากข้อมูลจากการสำรวจและติดตามการออกกลางคันของผู้เรียน ระบบปกติ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ช่วงปีการศึกษา 2552-2554 จำนวนสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง 353 แห่ง (ร้อยละ 85 ของจำนวนสถานศึกษา 416 แห่ง) ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ผู้เรียนระบบปกติในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยภาพรวมมีผู้เรียนออกกลางคัน จำนวน 64,773 คน (คิดเป็นร้อยละ 27.52) (สำนักติดตามและประเมินผลอาชีวศึกษา. 2556 : 27-30) ผู้วิจัยได้เห็นว่าปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนมีความสำคัญ จึงมีความต้องการที่จะศึกษาหาข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีสาเหตุใดบ้าง
2. ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นอย่างไรและเมื่อได้ทราบสาเหตุและข้อเสนอแนะจะได้ทำอะไรในภายภาคหน้า

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปวช. วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2/2556 วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด จำนวน 2,415 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ซึ่งต้องพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 217 คน และครูที่ปรึกษาประจำกลุ่ม

จำนวน 82 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 217 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ตัวแปรที่ศึกษา ผู้เรียนได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสรุปเป็นนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. นักเรียน หมายถึงผู้เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด
2. การออกกลางคัน หมายถึงการที่นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด พ้นสภาพจากการเป็นนักเรียนนักศึกษาลาออกจากการเป็นนักเรียนนักศึกษาหรือขาดการติดต่อกับงานทะเบียนของวิทยาลัยก่อนเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ในปีการศึกษา 2/2556
3. นักเรียนซึ่งคาดว่าจะออกกลางคัน หมายถึง นักเรียน วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม ต่ำกว่า 2.00 โดยการสำรวจจาก ศธ.02 โดยงานวัดผลการศึกษา ปีการศึกษา 2/2556
4. สาเหตุการออกกลางคัน หมายถึงปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียน นักศึกษาเกิดปัญหาและทำให้ออกกลางคันตามกรอบ 5 ด้านประกอบด้วย
 - 4.1 ด้านผู้เรียน หมายถึง สาเหตุที่ทำให้นักเรียนออกกลางคัน
 - 4.2 ด้านครอบครัว หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ในครอบครัวที่เป็นสาเหตุให้นักเรียนออกกลางคัน
 - 4.3 ด้านสถานศึกษา หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ในสถานศึกษาที่เป็นสาเหตุให้นักเรียนออกกลางคัน
 - 4.4 ด้านครูผู้สอน หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับครูผู้สอนที่เป็นสาเหตุให้นักเรียนออกกลางคัน
 - 4.5 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนที่เป็นสาเหตุให้นักเรียนออกกลางคัน
5. แนวทางแก้ไขปัญหาการออกกลางคัน หมายถึงรูปแบบหรือวิธีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด เกี่ยวกับ
 - 5.1 การแก้ปัญหาการออกกลางคันเกี่ยวกับในเรื่องครอบครัวเศรษฐกิจการเงิน สุขภาพสภาพแวดล้อมภายนอกและปัญหาส่วนตัวอื่น ๆ

5.2 การแก้ปัญหาการออกกลางคันเกี่ยวกับสถานศึกษาในเรื่องนโยบายและระบบภายในสถานศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

5.3 การแก้ปัญหาการออกกลางคันเกี่ยวกับครูในเรื่องครูที่สอนประจำวิชา และครูที่ปรึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย



แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY